

פרוטוקול מס' 103

מישיבת ועדת העבודה
מיום ר"ג בטבת תשל"ח - 27.12.74. שעה 8.30.

נכחו:

חברי הוועדה:

- ש. ארבל - אלמוזלינו - היו"ר
- י. אריזור
- מ. גז
- פ. גרופר
- ל. דיציאן
- מ. ורסמן
- ח. זיידל
- י. יודין
- א. מויאל
- ח. שמעוני

מוזמנים:

- חח-ניצב פ. בליימן - ראש מחלקת כוח אדם במסרת ישראל
- ניצב משנה ח. אירש - היועצת המשפטית במסרת ישראל
- סגן ניצב פיזנטי - ראש יחידת התקציבים במסרת ישראל
- א. מלובני - עוזר לממונה על השכר במשרד האוצר
- מ. שדר - עוזר לממונה על השכר במשרד האוצר
- א. ירמנט - משרד האוצר
- מר ששון - נציבות שירות המדינה
- מר גלס - חממונה על התקיקה במשרד המשפטים

מזכיר הוועדה: י. שומרון

רשמה: ש. ז"ק

סוד-היום: חוק שירות המדינה (גימלאות) (שופטים וטוהרים).

=====

704

(מקום ביקור 9.1.75)

חיו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו : הצעה החוק העומדת על סדר-יומנו של הוועדה היא: חוק שירות המדינה (גימלאות) (שוטרים וסוהרים) השל"ד-1974. זוהי הצעת חוק פרטית של-חבר-הכנסת ורטמן ושלי. למעשה, להצעת חוק זו יש היסטוריה, כי אנחנו הנחנו אותה כבר בכנסת השביעית. היא היתה מונחת על שולחן הכנסת זמן רב בעקבות התנגדות שר האוצר הקודם. כל הלחצים שהפעלנו לא אועילו. אבל יש לציון, כי גם בהקופה שהצעת חוק זו היתה מונחת על שולחן הכנסת ללא טיפול היא עזרה בכנסת תיקונים חדשים בענין השכר והשירות של השוטרים, וסייעה בעקיפין לתקן את אותם העיוותים שלא היה בכוחה של הצעת החוק להכניס. גם הממשלה לא לקחה על עצמה את הסיכון לתקן את העיוותים בחוק הזה.

לכן, הידשנו את היוזמה והנחנו את הצעת החוק על שולחן הכנסת, וסוף-סוף זכינו שהיא תובא לקריאה מוקדמת. אני רוצה לעמוד בקצה על מגמתה ומטרתה של התיקונים הבאים לשפר את תנאי העבודה של השוטרים ובמיוחד את תנאי הפרישה של השוטר היוצא לגימלאות.

חוק שירות המדינה, גימלאות, לכלל עובדי המדינה. חל גם על שוטרים וסוהרים. אמרנו שהגיעה השעה לחשוב על הצעת חוק נפרדת לגבי השוטר העומד לפרוש. היו לנו הבטחות בהזדמנויות קודמות, כאשר דנו בתיקונים שונים, שאמנם ההצעות שלנו צודקות והוחלט להפריד את חוק שירות המדינה המתייחס לשוטרים וסוהרים מן החוק הרגיל. אולם עד היום לא נעשה דבר, ואינני יודעת אם יש מחשבה, ואם נעשות חכנות בענין זה, כפי שנעשה הדבר לגבי הצעת החוק לצבא הקבע. כמוכן יש הצדקה לעשות זאת לגבי שוטרים וסוהרים. החוק הנפרד הזה יקבע את תנאי השירות והפרישה - גם במסגרת הדיון הזה, זו תהיה אחת הדאגות שאנחנו ניתן עליה את הדעת, כי בכל זאת לעובדי המדינה יש הסתדרות משלהם הדואגת לחסבת התנאים. לא כן הדבר לגבי שוטרים, כי אם האוצר ושר האוצר חושבים שיש להיטיב את התנאים - מיטיבים. אבל אין מי שדואג לשוטרים וסוהרים, והדבר הזה מחייב חוק נפרד.

אנחנו גם יודעים את המצב הקיים במשטרה ועל חוסר כוח אדם הלוחצים על המשטרה. אחת הסיבות להגשת הצעת החוק הזו היא שאנחנו סבורים ששיפור תנאי השירות ושיפור תנאי הפרישה יביא למשיכת כוחות עבודה חדשים למשטרה. כלומר, הצעת החוק הזו יכולה לתרום תרומה חשובה ונכבדה לתפקידים שאמנם זקוקה להם ואין לה מי שימלא אותם.

אני רוצה לעבור לסעיפים השונים של הצעת החוק שהגשנו. סעיף 1 מתייחס למעשה ליציאה לקצבה מרצון. יכול להיות שישנם עוד דברים שצריך להוסיף כאן, אבל שלא יכולנו להכניס מאז הונחה הצעת החוק על שולחן הכנסת לפני שלוש שנים, והנחנו אותה כמות שהיא; יכל להיות שחברי-הכנסת יוכלו אף הם להעיר ולהוסיף עוד דברים. סעיף 1 בחוק שירות המדינה קובע שגיל הפרישה הוא 65 שנה. ניתנת אפשרות לצאת לגימלאות גם בגיל 60 שנה כאשר נציב שירות המדינה רשאי להוציא אדם לגימלאות. באשר למשטרה - גיל הפרישה הוא 55 שנה. מתוך הנסיון בחוקים אחרים, ומתוך החופעות של הפנסיונרים של המשטרה נאמר לנו שגיל הפרישה בשנת 55 הוא גיל מאוחר ואינו מאפשר לאותם השוטרים הפורשים להסתדר בקלות בעבודה שהם מעוניינים בה והקשיים מרובים מאד; וגם להשאיר ולחיות מהפנסיה שהיא לא תמיד מורכבת מאחוזים גבוהים, היא בגבולות של 65%-70%; ועפ"ר הפנסיה יותר נמוכה - הרי שני הדברים האלה מביאים אותנו למחשבה שצריך להוריד את גיל הפרישה. בצבא הקבע פורשים בגיל 45. אז עדיין כל החיים לפניכם והם יכולים להתחיל בעבודה חדשה וצוברים את המכסימום מכל התוספות המשלימות את הפנסיה, ואז היא מגיעה לא רק ל-70%, אלא למעלה מזה. אנחנו הצענו שגיל הפרישה מן המשטרה יהיה לאחרי 25 שנות שירות, ואם בתוך 25 השנים הללו יש 15 שנות שירות במשטרה, כי זה לא מוכרח להיות שיהיה במשטרה, זה יכול להיות גם שירות מדינה.

הסעיף השני של הצעת התיקון שלנו מתייחס לסוגיה הלוקחת בחשבון את שנות השירות הצבאיים. עד היום

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו:

אינני יודעת אם חל שינוי בענין זה במשטרה? והיא אם השירות
 הצבאי בעבר, כלומר, התקופה הזו לא נלקחה בחשבון לא לצרכי
 ותק, ולא לצרכי הישוב הפנסיה, הרי אנחנו רוצים שתקופת
 השירות הצבאי - בין אם זה במספר חבול, או בשירות סדיר -
 תילקח בחשבון לצרכי הישוב הפנסיה, והיא לא תיכלל באותם 70%
 או אותם האחוזים שצוברים כפנסיה מעבודה במשטרה, אלא תהיה
 כאן תוספת של אחוזים. כלומר, שיפור הוותק והשירות הצבאי
 יכולים להוסיף עוד מספר נקודות - דבר זה יכול לעודד הליכה
 למשטרה ולמשוך כוחות כאלה, כי אפילו אם השוטר במשך שנות
 עבודתו במשטרה מגיע ל-70%, הרי 3 השנים של שירות סדיר ייחשבו
 לו כתוספת ויילקחו בחשבון מעל ל-70%. (י. ארידור: מבחינת
 המטרה - אולי כדאי היה לעודד יותר את תנאי השירות, כי אם
 נעודד את תנאי הפרישה, הרי שוטרים מצויינים יפרשו בגיל
 צעיר ויעזבו את המשטרה). אבל גם בגיל 45 שנה הם יכולים לבוא
 מהצבא וללכת למשטרה. אתה יכול לשפר גם את תנאי השירות.
 אבל הוא לא מוכרה לעזוב את המשטרה אם תנאי הפרישה טובים יותר.
 (י. ארידור: אני רוצה לשפר את תנאי השירות). אני רק מסלח
 את הבעיות העומדות בפנינו שאנחנו צריכים לדון בהן ולהתייחס
 גם לנקודה זו. (א. מויאל: אם הסבירו שאחוזי הפרישה הם
 אחוזים רגילים - הוא לא יפרוש. אבל אם הוא יקבל את המכסימום)
 הוא איננו פורש עם המכסימום, אלא עם 2% לשנה. מכל מקום,
 יש פנים לכאן ולכאן.

הנקודה השלישית שאותה העלינו

זהו המענק בעת הפרישה. עד עכשיו היתה קיימת הפליה, כי עובדי
 מדינה שפרשו, אפילו בגיל 60 קיבלו מענק. לעומתם, השוטרים
 לא קיבלו מענק. אחת האצעות שלנו נוגעת לענין הזה שיש לתת
 לשוטרים מענק בעת הפרישה.

נקודה נוספת שאנחנו מעלים

היא בסעיף 6. הכוונה כאן כפי שכבר הסברתי שזו תהיה תוספת על
 שנות העבודה בחישוב מתן הקצבה בעת הפרישה. אני לא חתתימתי
 להכריע בסעיף 4, כי הכוונה כאן לקופה ציבורית שקיימת במקום
 העבודה. אנחנו יודעים שבצבא הקבע מי שפורש לגימלאות מקבל את
 המשכורת המלאה ואת קצבת הפנסיה. הדבר זה איננו קיים לגבי
 שוטרים הפורשים מהשירות, כלומר, שם הם מקבלים שני שלישים
 מהפנסיה, גם כאשר הם עובדים בקופה ציבורית, או בשירות המדינה
 שלא תשלל מהם הזכות לקבל את שני שלישי הפנסיה ובפחות הזמן
 ימשיכו לעבוד במקום אחר. תהיינה בוודאי עוד נקודות שיצטרכו
 במשך הזמן שנוכל לכלול בחוק לאחר קריאתו.

א. ירמנס:

הצעת החוק הזו שימשה ודירבנה את
 משרד המשטרה והאוצר לבחון מהם

הדברים בהצעת החוק שיכולים לקדם את השירות במשטרה ולהבטיח
 תנאי שירות טובים יותר, כאשר תנאי השירות צריכים להיות בראש
 ובראשונה מנוף למניעת פרישה מוקדמת של שוטרים מן השירות, ולעודד
 הצטרפות לשירות. כלומר, כל הטבה אינה נבחנת רק מנקודת ראות
 של התוספת עצמה, אלא גם משמעותה וחיובותה לאור מדיניות
 כוח אדם נכונה שצריך הגוף לנקוט, כאשר הבעיה המרכזית היא
 מניעת הפרישה, מניעת הדלדלות הכוח - זוהי הבעיה המרכזית
 שעמדה ועומדת היום, והעמוד גם מחר בפני המשטרה.

אולם, כאן אנחנו חייבים לזכור

דבר אחד שבעיית כוח האדם בצה"ל שונה מבעיית כוח האדם במשטרה
 ישראל. אחד העקרונות המוסכמים שנבחנו הוא שבעוד שבצבא הקבע
 רואה בעקרון, כמדיניות כוח אדם ושואף לכך: לשמור על גיל
 צעיר יחסית בשורותיו ובקצונה שלו, הרי האלמנט הזה אינו משחק
 תפקיד לגבי המשטרה, כי להיפך, שוטר או קצין משטרה שצבר
 נסיון בחקירה או בקרימינולוגיה, הרי גם אם הוא מגיע לגיל
 60 הוא ידע שבכישורים שלו ובהכשרתו במסגרת המשטרה הוא יוכל
 למלא את תפקידו. לעומת זאת, בצבא הקבע, אפילו בשירות
 המילואים, אם האדם הוא בן 55-60 כאשר הוא נחשב עדיין לאדם
 צעיר מעבירים אותו להג"א ומתאימים אותו לצרכי כוח האדם של

א. ירמנס:

חחיל. המגמות השונות האלה אינן מקריות וכן מתבטאות כחוק הגימלאות של צבא הקבע. לעומת זאת חייבים למצוא את ביטויים של הדברים האלה בכל הנושא של גימלאות וחטבות הפרישה של השוטרים בחוק. בצדק העיר כאן חבר-הכנסת ארידור בקריאת ביניים, אם הבנתי אותך נכון שנקודת הראות צריכה להיות איך למנוע פרישה לא מוצדקת, איך לשמור שחכו יגדל ולא יפחת.

לכן, ברור, שבנושא כזה של שמירת

הכוח - הדבר הבולט ביותר הם תנאי השירות השוטפים, כדי שאדם המצטרף לכוח הזה בגיל צעיר הוא שואל בראש ובראשונה מהי משכורתו מהם תנאי השירות השוטפים שמהם הוא נהנה. החיסוב שבגיל כזה וכזה הוא יקבל שני אחרים מהפנסיה הוא בטור עדיפון נמוך מאשר עצם התמורה עבור השירות השוטף. אני מקבל זאת כהנחה כללית לגבי הכוח שהוא בגוף כזה שצריך לשמור על מדיניות כוח האדם שלו.

נכון הדבר, כפי שאמרה חברת-הכנסת

ארבלי-אלמוזלינו שגם לגבי צבא הקבע וגם לגבי השירות במשטרה שהוא שירות הבטחון, השכר ותנאי השירות אינם נקבעים במסגרת של מו"מ קולקטיבי כמקובל ובחכרה מחייב את הגופים המספלים בנושא לראות את עצמם מופקדים על יסוים הנושאים המקובלים במערכת השכר בכללם, ובראש ובראשונה לגבי גופים כאלה שאין לגביהם מו"מ קולקטיבי, לגבי השירות שלהם - דבר זה מחייב את הגופים המופקדים על כך להיות כממלאי אחריות לגבי שני הצדדים היוצרים במהלך המו"מ את המערכת הקיימת הנוצרת בתוקף החוק, ובתוקף של הסכמים מינהליים הנתונים תמיד לפיח שים. לכן, מן שבקי בנושא השכר של צבא הקבע מצד אחד, ומשטרת ישראל מצד השני - אני חושב שהמשטרה יכולה להיות גאה בכך והממשלה בכללה, שתנאי השכר של השוטרים הם בוודאי משופרים לעומת תנאי השירות של האחרים העובדים בסטור הציבורי ושל השירות הציבורי ששכרו נקבע במו"מ קולקטיבי. אזי, לגבי העובדה ששכרם של השוטרים אינו נקבע במו"מ קולקטיבי אין החקיקה, למעשה, פועלת לרעתה. להיפך, אנחנו מופקדים על כך ורואים את עצמנו חייבים להביא את כל היתרונות שמושגים במערכת הזו גם לאותם כוחות הבטחון ששכרם נקבע בחוקף של הסדרים. (היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: האם אפשר לדעת את השכר בהשוואה לשכר צבא הקבע). מונחת לפניך רשימת שכרם של השוטרים, ואני אניח אותה לפניכם ותווכחו. אנחנו נמצא לכאן את כל הנתונים המפורטים ולא יהיה כל ויכוח על העובדות, כולל המשמרות ואתם תראו את כל התמורה שהוא מקבל בשכרו, ובפרט, אם נשווה את משכורתו של קצין בצבא הקבע לזו של חוקר במשטרה - שכרו של החוקר אינו נמוך יותר.

כל הדברים שנאמרו כאן מטילים עלינו

חובה להקנות למשרתים במשטרה ישראל שכרם נקבע כמו זה של אנשי צבא הקבע שלא במו"מ קולקטיבי, שתנאי השירות השוטפים יבטיחו הצטברות הכוח. אזי, כאשר אנחנו מגיעים לנושא הפנסיה, ברור שמבחינת העדיפות וטיורי פנסיה משופרים - יש לנושא זה עדיפות שניה לעומת הנושא של תנאי שירות שוטפים.

אשר למדיניות העקרונית לגבי התייחסות

לענין גיל הפרישה - עד עכשיו חוק הגימלאות של צה"ל מותנה דמודרך מחרצון לשמור על גיל צעיר ואפשרות ליציאה לפנסיה בגיל 45-46 שנה; הרי אין בהחלט כוונת הממשלה להגיע למצב שיהיה דירבון לקציני משטרת ישראל ולשוטריה לצאת לפנסיה בגיל כזה ולדלדל את כוח המשטרה. כל מעשה חקיקה וכל הסכם שיהיה בו משום ביטוי לעזוב את השירות בגיל צעיר יותר - לא ישרת את מדיניות כוח האדם שלנו. אין להביא ציטוטים, כי אין לעודד פרישה בגיל 45 שנה, אלא למשוך את היציאה לפנסיה עד לגיל 55 שנה - וצדדים אלה אמר שר המשטרה בכנסת בהתייחסות להצעת החוק. (היו"ר - ש. ארבלי-אלמוזלינו: הצעת החוק שהגשנו היתה על דעת המשטרה. בינתים המשטרה שינתה את דעתה).

בעקבות הראייה הזו של החבדל הקיים בין נושא המדיניות של כוח האדם של צבא הקבע וזה של משטרת ישראל,

א. ירמנס:

הגענו לכמה הסדרים שנובעים מהצעת החוק של חבר-הכנסת ארבל וורטמן, כאשר ההבדלים לעומת הצעת החוק הזו הם באותן נקודות מוצא שהזכרתי, והעקרון - הוא נקודת המוצא, והתיקונים שאנחנו מציעים לכם הם באותן נקודות שמוטות בהבדלים של מדיניות כוח האדם. זה מתייחס בעיקר לחברל הזה שהוא: נושא גיל הפרישה והוא הסעיף הראשון בהצעת החוק. חבר-הכנסת אוינדר, אנחנו איננו מעוניינים ביציאה מוקדמת לפנסיה, איננו מעוניינים במתן אפשרות קלה ליציאה מוקדמת לפנסיה. לחיפך, אנחנו מעוניינים ביציאה מאוחרת לפנסיה. לכן הגענו להסדרים במסגרת תנאי השירות של צבא הקבע.

יש בידי גם מכתב של נציג האוצר

אל המשטרה בדבר ההסכם שקיבל את אישורה של ועדת הכספים של הכנסת מיום 5.9.73. כלומר, יש הסכם שקיבל את אישורה של הכנסת. מה אומר ההסכם שאותו נמצא לכם: איש המשטרה, החל מגיל 48 מתחיל לצבור לו סכומי משכורת חודשית לגבי כל שנת שירות. הצבירה הזו מגיעה לידי מימוש רק כאשר הוא מגיע לגיל 55 שנה והוא בגיל אופציונאלי שבו הוא יכול לפרוש לגימלאות. הוא אמנם חתם על נכונות לשרת עד גיל 60. אזי, עם היציאה בגיל 60 שנה הוא מקבל את מלוא המענק של 12 חודשי פרישה, כאשר הוא נשאר במסגרת משטרת ישראל מגיל 48 שנה. אם הוא פורש לפני כן - הוא לא יקבל את המענק, כי אין הגיון לעודד את היציאה לפני כן. זאת אומרת, אין כאן כוונה לחסוך את סכומי המענק, כפי שהברי-הכנסת יכולים לחשוב, אלא המדיניות היא להשתמש במענק כאמצעי, כדירבון, להמשך השירות; ולא ליציאה מוקדמת, בעוד שבצבא הקבע הכוונה להשתמש בכך כדי שהוא יוכל לעזוב את השירות בגיל 45, כדי כאן אין הכוונה לחסוך לאוצר המדינה את הסכומים הנכבדים האלה, אלא הכוונה לתת את הסכומים ולהשתמש בהם כ"אינטנסיב" כעידוד, להמשך השירות באותם הגילאים שהשוטר יכול לפרוש מרצונו לצאת לעסקים אחרים, ולעבודה אחרת.

הנושא הזה מביא אותנו בנוסף לכך

להסדר שנקרא - הסדר מענק מיום שירות, אשר מופעל באישורה של הכנסת, והוא נובע מהצעת החוק הפרטית. הצעת החוק הפרטית נתנה דחיפה לכך בשינויים קלים.

הנושא השני שאנחנו חייבים לתת את

הדעה עליו לאור הציר שדיברתי עליו הוא ענין כתיב אפשרות לאדם - בנוסף לגיל הפרישה הצעיר - שגם יוכל להשתכר בקופה ציבורית, נוסף לסכום שיש לו בגודל של שני שלישים מן הפנסיה. אני מתייחס להצעה כפי שהיא קיימת ויהיה בה משום עידוד לפרישה בגיל צעיר, כי ברגע ששומר, או קצין משטרה ידע שהוא יכול לפרוש בגיל צעיר ולקבל בנוסף למשכורת - עקב כישוריו הוא יוכל לעבור למקום עבודה אחר - רואים את שני השלישים מהפנסיה שלו המגיעה לו משום עידוד ישיר לפרוש מהמשטרה במקום להמשיך בשירות במשטרה, כי הוא יכול לפרוש מהמשטרה ולהתקבל לכל מקום עבודה כאשר מובטח לו בהצעת החוק מלוא שכרו במקום עבודתו האחר ועוד שני שלישים מהגמלה המשלמת בתוקף ההצעה הזו. לפי מיטב הערכתנו יהיה דחף אדיר לעזוב את השירות דווקא מקרב אותם הכוחות שצברו ידע רב והמשטרה כמחה להשארותם בתוך הכוח; אם כי יש בדבר הזה משום נכון לגבי צבא הקבע והוא השכר של אנשי הקבע שאין ענין בהשארותם בגילאים אלה. לכן, כדי להבטיח את היתרונות של ההסדר סוכם בין מנכ"ל משרד האוצר והמשטרה שאנחנו נלך לקראת הצעת החוק הזאת בשינויים באים: -

כלומר, אם קצין משטרה, או איש המשטרה

יעזוב אחרי אותן גיל - שאנחנו נותנים את המענק, והוא ימשיך לשרת אחרי גיל 60, ואנחנו מעוניינים שהוא ימשיך לשרת אחרי הגיל הזה. אבל אם הוא יעזוב ויעבור לעבוד בקופה ציבורית - הוא יקבל את המשכורת פלוס שני שלישים. לעומת זאת, אם הוא יפרוש לפני גיל 60 - אנחנו רוצים להציע את התיקון שאנחנו חושבים אותו לטוב גם לגבי עובדי מדינה והוא: אם הוא יפרוש לפני גיל 60 תינתן אפשרות להשלמת שליש מהתוספת של משכורת הקבע. אלה הן הנקודות המרכזיות. (א. זיידל: מה אומר החוק לגבי עובדי מדינה?) המשטרה חרי מעוניינת במשיכת כוחות אלה

א. ירמנס:

שישארן אצלה ואז תחול החצעה של שני שלישי. לגבי עובדי מדינה אין מחשבה כזו. לעומת זאת, אנחנו חושבים שלגבי המשטרה אם הוא מעבר לגיל הזה אין ענין לגבי משיכת הכוח ויחול עליו הענין של שני שלישים. אני מרשה לעצמי לצטט מדברי שר המשטרה בדיון בסעיף 4 והדבר גם מקובל על האוצר וגם על שר המשטרה שלמעשה תהיה תוספת של שני שלישים מגיל 60 ואילך. לכן, כאן תהיה תוספת של שלישי מהגמלה - אלה הם מדברי שר המשטרה בכנסת ביום 11.12.74.

אלה הם שני תושאים העיקריים שלגביהם הייתי מבקש להעיר את הערותי. יש לנו כמובן עוד הערות לגבי הסעיפים האחרים. אבל אני מצטער שאני צריך ללכת, כי עלי להיות גם בוועדת שרים לעניני שכר.

פ. בליימן:

אמנם, מר ירמנס מצטט את השר וחוסך בכמה וכמה התבטאויות. אולם, יש להגיד את האמת: אנחנו קיבלנו את החזמנה לדיון באיחור, ולכן קשה לנו לבטא את עמדת המשטרה בנושא הזה, וגם אין כוונה לעשות את זה, ובעיקר, לחשוב עתה באופן מעמיק לגבי הצעת החוק הזו. נכון הדבר שהמדובר הוא בחלטה הנוגעת למדיניות כוח האדם של המשטרה, והענין הוא רציני ביותר. אבל הייתי אומר שגם ענין מדיניות כוח האדם של המשטרה איננו חקוק באיזו שהיא קונסטитуציה של הממשלה וזה יהיה לעולם ועד. מדיניות זו יכולה להשתנות בהתאם למצב במשטרה. לכן, אם מדברים על מדיניות כוח האדם לזמן ארוך לעין לאור המסיבות, ולאור מה שמרכיב את המשטרה, מי צריך להצטרף למשטרה ומי צריך לפרוש, כפי שנקבע בחוק הגמלאות בשנת 1955, הרי אז נקבע גיל הפרישה ל-55 שנה, וזאת בהנחה מוגבלת. נכון, שאין התנאים דומים. (היו"ר - ש. ארבל - אלמוזלינו: נניח, שנעלה את גיל הפרישה - מדוע בגיל 60 שנה אין המשטרה יכולה להחזיק את אותם השוטרים? ניצלו את השנים הטובות שלהם ובגיל 60 צריך לזרוק אותם?) אנחנו לא התכוונו לעשות את זה. אולם, אנחנו מדברים כרגע על דברים כלליים.

אזי, תנאי השירות של צבא הקבע,

תנאי השירות של המשטרה, גיל הפרישה בצבא הקבע ובמשטרה - הרי אחד העקרונות של פרישה מוקדמת בצבא הקבע היא החזקת גיל צעיר מאד לקאדר של קצינים; למשטרה יש צורך ביותר זמן על-מנת להכשיר את האנשים והוא צריך לתת את מיטב התוצאות כתוצאה מהכשרתו, אפילו כשהוא יותר מאשר בגיל 45 שנה. גיל הפרישה של אנשי צבא הקבע הוא יותר גבוה, אבל נמוך יותר מזה של עובדי המדינה. וזאת, כתוצאה מכך שהשירות במשטרה הוא קשה ואדם צריך לגמור יותר מהר; הוא נאלץ היום לפרוש יותר מהר בגלל קשיי השירות במשטרה והמעמסה הכבדה של השירות. לכן, גיל הפרישה מהמשטרה צריך להיות נמוך יותר מאשר זה של עובדי המדינה ויותר גבוה מזה של עובדי צבא. וכאן המדובר הוא בענין הפרישה בגיל גבוה, כאשר איש המשטרה ישאר ויחן ממיטב כוחותיו בגילאים יותר מבוגרים מאשר מקובל היום שזה גיל 55 שנה - ולכך התכוון מר ירמנס כאשר ציטט כאן את ההסכם.

מר ירמנס, בהסברים שלו לגבי העסקת

אנשים לאחר גיל 55 שנה, דחינו - הארכת השירות. זהו אחד הצרכים בימים אלה במשטרת ישראל, כי יש צורך להכין קאדר והדבר לא נעשה במשטרת ישראל מחוסר יכולת לעודד אנשים להשאר בשירות גם אחרי גיל 55 שנה. אין לי כאן הנתונים לגבי הנשירה מהמשטרה, אבל נוכל לחמציא לכם. אולם, ידוע שהפרישה היא בגיל מוקדם, כי זה שנשאר במשטרה עד לגיל הפרישה, בהתאם לחישובים של הכוח, הרי עובדה קיימת היא שהפרישה היא בגיל די מוקדם לאחר ההצטרפות למשטרה. נניח, שאיש בא למשטרה הוא איננו מתעניין בתנאי הפרישה ולא מעניינת אותו המשכורת מיד כאשר הוא מצטרף לכוח. אבל אני רואה בתנאי הפרישה תנאים שצריך לקחתם בחשבון באופן כולל, כי תנאי הפרישה הם גם תנאי שירות. אולם, עובדה היא שישנה פרישה בגיל מוקדם, כלומר, בשנות השירות הראשונות, כי או שהם טעו ועוזבים את המשטרה, כך שלא הייתי קשר את נושא הדלדול שורות המשטרה דווקא בכך.

פ. בלוימן:

ההחלטות שדובר עליהם כיוון שהן
דווקא להיות דגש חזק מאד לגבי החזקת אנשים בגילאים גבוהים. אולי
קשה לי היום להגיד אם הדבר נכון. אבל עובדה היא שההצעה היא
"היום" לגבי החזקת האנשים בגילאים גבוהים. אזי, השכר שהאיש
מקבל ותדומתו למשטרה בגיל מסוים, כאשר מצב בריאותו טוב והשקמתו
מחיימת לזו של המשטרה - אין ספק שכך הוא יביא תועלת למשטרה
ישראל ולעצמו, על-ידי כך שתנאי השירות מעודדים אותו. אבל
השאלה היא מה המדיניות של כוח האדם, ומה המדיניות של משטרת
ישראל בנושא הזה? וכבר אמרתי שהמדיניות איננה כלל תקוק, אלא
זהו ענין בתנאים מסויימים שיטנם במשטרה ישראל.

מאחר ואנחנו לא התכוונו להביא כאן
את עמדת המשטרה והדבר ייעשה אחר-כך, אזי, נשב ונעבור סעיף-
סעיף של החוק המוצע ונראה מהו אומד לגבינו. אבל לא הייתי רוצה
שנקבע עכשיו ונכריז בוודעה מהי המדיניות שלנו. זאת נעשה בשלב
יותר מאוחר לאחר שנשב ונחשוב.

ה. הירש:

אני רוצה לציין שהצעת החוק של הנדוי-
הכנסת ארכלי וורטמן היתה בא ברבה דבה
מאד, כי ההצעה שימשה מנוף להיטיב את תנאי הפרישה של המשדתיים
במשטרה, ואולי אף יותר מזה: אנחנו מקדמים את העניינים וקידמנו
אותם, כי מטבע הדברים יש הבדל בין השקפת האוצר לזו של המשטרה,
ואין לי שום טענה לאוצר, כי הוא מופקד על שמירת המשאבים ומשד
המשטרה מופקד על כוח האדם, וישנם חילוקי דעות מפני שכל אחד
עם את הדגש על הבעיות הכואבות לו ונוטה למשוך את הדיון לאותה
נקודה שהיא נקודה הכובד בשבילו. לכן, השבתי שהדבר היה לברכה
שנתקיים דיון עם האוצר. למיטב ידיעתנו, הדיון טרם הסתיים.
ישנם דברים בהם הגיעו כבר לסיכום, וישנם דברים שטרם הגיעו בהם
לסיכום, וכיניחן אותן הנקודות הקשות בדבר הקציב והכשרה שהוגש
לכנסת על-מנת שיתקבל תוך הדיונים בחוק הזה.

ט. ורטמן:

אני לא מציע לעצמנו שאנחנו נראה את
התמונה רק מזווית אחת, כי יכול
להתקבל הרושם שאנחנו רוצים לגרום לפרישה של הקצונה מהמשטרה -
לא זו היתה הכוונה. אנחנו חושבים שההיפך הוא הנכון. אנחנו צריכים
לדעת את המציאות במשטרה, והמציאות היא כזו שאדם שהוא בעל מקצוע
ויש לו 40% ממסורתו, והוא רוצה לפרוש - הוא איננו מסתכל על
40% אלה; ואם הוא איננו בעל מקצוע ולא יחלוט לפרוש מהמשטרה,
הרי במשטרה בדיוק כמו בצבא צריך לשאוף לדיעבון כוח האדם,
והרי לא כל אלה שהגיעו לגיל 55 יושבים במשרדים והם חוקרים
ואנשי מעבדה. אמנם גם בצבא ישנם אנשים שהם בגיל 70 שנה המשרתים
בתפקידים משקיים ואופראטיביים ומשום שהוא עבר את גיל הפרישה
הוא נמצא בצבא; גם במשטרה ישנם אנשי צבא בגיל מס' גד, כי
מעוניינים להחזיק בהם - כך הדבר לגבי הצבא והמשטרה. גם המשטרה
מעוניינת לאפשר לאנשים אחרים להתקדם, ואנחנו כהשלמים מזה, דהרי
לכך אנחנו מתכוונים. כל המבנה התקני הקיים בשירות עובדי המדינה
ובמשרדי הממשלה מעורר בעיות חמורות יותר במשטרה, כי כאן אי-אפשר
ליצור תקנים חדשים. אינני אומר שזה איננו קיים בשירות המדינה.
אבל בשירות המדינה התקנים תפודים ובמשטרה אי-אפשר לתפוד נפה
חדשה ולהגיד שבנשא אחת יהיו שני מפקדי נפה. הדבר לא קיים
והמשטרה בנויה כך שיש מבנה מוגדר; אמנם הוא יכול להשתנות מדי
פעם ואפשר לפצל מחוז, או לחבר שני מרחבים וליצור נפה - אבל
חלוי בתנאי המקום ולא לפי נחיות התקן.

המבנה הזה הוא שמכתיב את הדרגות
של תת-ניצב, או ניצב משנה, או סגן נציב וזה לא כל-כך פשוט
לצאת מהמסגרת הזו. גם פח קיימות דרגות אישיות, אבל זה לא
כל-כך פשוט; וגם היום יפרשו מהמשטרה כוחות טובים שלא יכולים
להתקדם בגלל איזו שהיא חסימה של מישהו, הוא היה אולי פורש.
אבל הוא איננו יכול לפרוש, אין בידי הסטאטיסטיקה, אבל אינני
חושב שהיא השתנתה כלפי מילואים של הקצינים - כאן ישנה התקדמות
ואין רוצים לחסום את ההתקדמות על-ידי עליה בדרגה. היו דברים
כאלה גם בדרגות הראשונות של רב פקד, ולמעשה, יש הרבה יותר כאלה

מ. ורסמן:

היום, כאשר אנחנו רוצים ליצור את הפונקציה ולא להכניס אנשים נוספים - אפשר להתווכח על כל הדברים האלה. אבל אנחנו לא נתפס ונחפש את הפשרה. אולם, אנחנו מזכירים לחרוג מחשבה ולאפשר פרישה מוקדמת, כדי לאפשר לאחרים להתקדם, בדיוק כמו שהדבר קיים לגבי צבא הקבע. אני חושב שהחנאים במסדרה אינם קלים יותר מאשר בצבא. אינני מדבר כרגע על השנה וחצי האחרונים. אבל התקופה שבין מלחמת ששת הימים ועד למלחמת יום הכיפורים, הרי השירות של השוטרים הוא הרבה יותר קשה, כי הם נמצאים בכוונות 24 שעות ביממה; ואם כבר מדברים על כל הדברים האלה, הרי העימת שלחם עם האזרחים הוא פחות נעים מאשר מלחמה באויב, כי פיזור הפגנה של חרדים, או של פנתרונים, כאשר ביניהם יש נשים בהריון וילדים, הרי השוטרים עושים את הפקידים באיפוק רב ולא כל אחד מסוגל להיות קצין משטרה. אנחנו דורשים מהשוטרים שישמרו בתוכם את כל מה שיש להם ויתייחסו לאזרח באדיבות בשעה שהאזרח כועס וירגיעו אותו - לא משלמים בעד זה. לכן, לדעתי, יש לקבל את הסעיף הזה. כמובן שאפשר להכניס בו שינויים. אבל אני מדבר על 25 שנות שירות, אשר מתוכם 15 שנה במסדרה, ללא קביעת גיל, אם כי זה איננו טאבו. אבל אם הוא בן 18 מתגייס לצבא ולאחר גמר השירות חולך למסדרה, הרי בין 43 שנים הוא יכול כבר לפרוש מהשירות באופן תיאודיטי. יש מקום לדבר גם על הגבלות הגיל.

אשר לחלק השני של הפנסיה - כלומר,

לפרוש מהשירות ולעבוד במקום אחר - נזח לי שכאן עשינו לקציני המשטרה עוול גדול ביותר, כי אני מכיר קציני משטרה במשך כל שנות חייהם. אזי, כאשר האיש היה במלוא כוחו והיה מוכר בציבור כראש אגף התנועה, נניה, או ראש לשכת התנועה, או מפקד המרחב, ולא לכל אחד מהם יש הכשרון לכהוב ספרים, או להרצות. אזי, כאשר אותו קצין מוכר בציבור מגיע לגיל פרישה הוא צריך ללכת לעבוד במקום קטן שבקושי מוצאים את מספרו של אותו מפעל בספר הטלפונים, ובמקום שהוא ילך לעבוד במקום עבודה כמו העירייה, מקום שיש שם גם קופה ציבורית והוא גם יהיה שם פקיד חשוב שיוכל לתרום מנסיונו; הוא חולך לעבוד במפעל כזה שבקושי מוצאים אותו. לכן, לדעתי, חייבים לתקן את הסעיף הזה ולהצמידו למקובל בצבא.

כן הדבר לגבי המענק המהורה

דירבון שהאיש לא יפרוש לפני הזמן, כי גם ענין המענק יעמוד בפני האיש כאשר הוא יפרוש מהשירות, כי אחרת הוא יכול לצאת החוצה ולהשתכר ולעבוד עד גיל 60 ולקבל את הפנסיה - דבר זה צריך לתקן, כדי שלא ייווצר מצב שתהיה פנסיה פלוס פנסיה. כאן אני חוזר לענין של שני שלישים המקובלים לגבי אנשי צבא הקבע. שירות המדינה מעונינת לתקן את הסעיף הזה ולהחיל אותו גם על עובדי המדינה. אזי, יש לתקן אותו בשני חלקים: (1) שהאיש יוכל להנות מקצבה נוספת בין אם זה מקופה ציבורית, או סידור אחר. אבל שזה לא יעלה על 100% ממשכורתו האחרונה באחד מהמוסדות בהם הוא עבד קודם לכן; לעומת ה-175%, או 166% כאשר הוא פורש. כאן יש מקום לתיקון שיחול על כלל עובדי המדינה, אנשי המשטרה ועובדי צבא הקבע שיטארו עם ה-100% של המשכורת האחרונה; (2) אדם שיש לו גימלה משירות המדינה ועובר לעבוד במקום אחר ויש לו פנסיה מצטברת - אינני יודע אם סעיף זה תוקן בחוק הגימלאות של אנשי צבא הקבע. אבל פה תוקן הדבר. המדובר הוא שהמדינה תשלם לו את הסכומים מקרן מטויימת. אני חושב שאין הצדקה לכך. בעקבות הדיונים עם האוצר והצעת החוק הפרטית אפשר לתקן את הסעיף המדובר על פנסיה ושלא יהיה שילוב והדדיות בין שתי הפנסיות שהאיש מקבל. האיש המקבל פנסיה - היא תגיע אליו וזה לא יגרע ממנו אם הוא מקבל פנסיה מקופה מצטברת. אני בטוח שעל הענין הזה נוכל להתפשר.

י. ארידור:

נדמה לי שעוד מוקדם שאנחנו נדבר על הצעת החוק, כי עדיין לא קיבלנו שום עמדה מוסמכת על מדיניות כוח האדם של המשטרה. לכן, אינני רוצה להכנס לדיון עצמו. אולי נפסיק את הדיון בשלב זה ונקבל את המדיניות המוסמכת של המשטרה וכיצד הם חושבים

י. ארידור:
 שתנאי השירות ותנאי הפנסיה גורמים להשארות שוטרים טובים בשירותם, כי לפי הערכתי, שוטרים טובים ילכו מהשירות. נכון הדבר שיפגשו אנשים שממשרה מיצתה את כל יכולתם, ולפי פקודת המשרה יכול שר המשרה לשחרר כל שוטר, ללא כל חסבר וללא מתן נימוקים. אבל זה איננו שייך לחוק הגימלאות. לפי דבר המלך לא קיימת כל בעיה שאי-אפשר לשחרר שוטר. הדבר יכול להעשות ללא כל הגבלה. אריך רק לשלם לו לפי מספר השנים שעבד והוא מקבל תשלום סביר, גם לפי החוק הקיים. השאלה היא אם צריך לתת פיצוי מסויים לשוטר כזה ששר המשרה רוצה לשחרר אותו מכיון שאיננו מתאים, כלומר, אנחנו ניתן פיצוי למי שאיננו מתאים. אני לא אומר שיש לי תשובה על השאלה הזו. אבל למשרה צריכה להיות תשובה. אינני מתייחס לבעיות מבחינה תקציבית, אלא על הבעיות עצמן. אם אפשר להוציא את הכספים נשאלת השאלה על מה להוציא. האם להוציא את הכספים על שיפור תנאי השירות, או על שיפור תנאי הפרישה, כי אנחנו מעוניינים שהאנשים ישארו במשרה זמן יותר ממושך. לאחר שנקבל את התשובות לכל השאלות האלה נוכל לקיים דיון מהותי. אני הייתי מציע שנקבל תחילה עמדה ברורה של משרד המשרה ועד אז לא נקיים דיון.

דיון - ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 אני מציעה שלא לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת ארידור, כי הצעת החוק משתלבת בעניין הזה שאנחנו רוצים לשמור על כוח האדם במשרה, כאשר עיקר הפרישה היא בגיל צעיר. נשאלת השאלה איך אחז עוצר את הפרישה בגיל צעיר - האם על-ידי כך שאתה אומר: כאשר תגיע לגיל כזה וכזה תוכל לפרוש בתנאים כאלה וכאלה.

אנחנו נשמע את חברי-הכנסת הרשומים. אולם, אני רוצה להפנות את שאלותי לה"ח גלם וששון שיסבירו לנו מהם התנאים הקיימים, מה השוני המוצע לנו, מה המצב בהתנהגות תנאי הפרישה?

ח. זינדל:
 אני רוצה להעריך את עבודתם של שני חברי-הכנסת שהביאו הצעת חוק לתיקון הגימלאות ותנאי השירות במשרה. אין זה הזמן לשידור שירי חלל למשרה, כפי שעשה חבר-הכנסת ורסמן. אבל בלי ספק, אנחנו מדברים כאן על שירות קשה ואחראי, וכשם שהיקנו את תנאי השירות של צבא הקבע, כך יש לתקן את תנאי השירות של המשרה; וכשם שצבא הקבע אינו צד במו"מ, כך גם המשרה איננה צד. לכן, אנחנו יכולים לעמוד רק על המדיניות, אבל איננו יכולים להכנס עם המשרה למו"מ. אני מבין שאנחנו חייבים לעודד את ההתנדבות למשרה - זו המטרה. אבל יש לזכור שהחוק יכול להיות בומרנג למטרה. אם אנחנו מתקנים את תנאי הפרישה, את תנאי השירות כדי שהשוטרים הטובים יפרשו והבלתי מתאימים ישארו - הם יכולים לחוות את צוואר הבקבוק.

אשר לגיל הפרישה - הדבר מוכרה להיות קבוע בחוק, כי אחרת אני עשיתי את החשבון שאם חייבים לשרת 25 שנה במשרה והוא בן 18 שנה כשהתקבל - הוא יכול לפרוש כאשר הוא בן 43 שנה, כלומר, הוא עדיין די צעיר.

אני עברתי על התיקונים שאנחנו רוצים להכניס בהצעת החוק לגבי שילוב הפנסיה והעלאתה - יתכן מאד ואנחנו נגיע לחוק פנסיה ממלתי. אבל לא הייתי רוצה להעמיד את הצעת תיקון החוק לגבי המשרה ובהודמנות זו נפתור את הבעיות המסובכות ביותר לגבי שילוב הפנסיה, כי מה שמציע חבר-הכנסת ורסמן הוא ששוטר שיפרוש בגיל 50 יקבל איקס פנסיה, ואם הוא עובד עוד 15 שנה הוא יקבל עוד 30% פנסיה פלוס 70% - יש לו מכסימות פנסיה של 100%. יש עוד קצבה של הביטוח הלאומי. אזי, הצעתו של חבר-הכנסת ורסמן היא כזו שאדם הפורש לפנסיה יקבל משכורת יותר גבוהה מזו של אדם עובד. לכן, אני מציע שלא נקשור את כל הבעיה עם בעיית השוטרים. אנחנו נקבל את החוק הקודם ונראה שאין לנו יותר ממה שחיה. אבל אנחנו חייבים לתמוך בתיקון החוק המוצע מתוך שתי מטרות: עידוד ההתנדבות ואי-עידוד הפרישה של השוטרים הטובים.

י. יודין:

אני חושב כמו יושבת-הראש שחובתה
 המרכזית בהצעת החוק היא לפתור
 את הקשיים של השירות. כאן התחשבות בתנאי העבודה היא סקונדארית
 למוטיבציה של מגישי החצעה שבאה להתגבר על המחסור בכוה אדם.
 אני לא אומר בזה שאני חולק על גישתו וחצעתו של חבר-הכנסת ורסטמן,
 כי אני בוודאי חושב שהשירות במשטרה בימים אלה הוא קשה ביותר.
 אולם, החצעה הזו צריכה ליצור את המוטיבציה לאדם ללכת לעבוד
 במשטרה, כי הוא נרתע מפני הסיכוי שהוא יהיה קשור כל ימי חייו
 בשירות זה, כאשר אין זה שירות רגיל. אזי, איך עומדת החצעה הזו?
 האם היא מבטיחה פיצור נוסף ופוחתת אפשרויות נוספות להתגבר על
 הקשיים האלה, או לא? אני חושב שכן. אבל לי יש גישה של אדם
 העומד מחצד, ולפי ההגיון, אם אדם מתלבס ורואה אפשרות
 לעבוד עד גיל 45 ואחר-כך לפרוש ולפתוח דף חדש בחיים - זה
 יכריע. יתכן ובנקודה זו צריך לעשות חקירה נוספת. מכל מקום,
 בשעתו, כאשר הוחלט על פנסיה מוקדמת לאנשי הצבא היה זה על-פי
 חוות דעתם של אנשי הצבא. הם אמרו שגישה זו תעזור להם לרענן
 את השירות הצבאי; ויחד עם זאת תקל על גיוס אנשים לצבא הקבע.
 לכן, גם במקרה זה אנחנו מוכרחים לשמוע את חוות דעתם היסודית
 של אנשי המשטרה בשאלה: האם פרישה מוקדמת תגרום לכך שאנשים
 מוטרשים ישקלו אפשרות פרישה, במקום שיש היום משכר בכוה אדם
 על-ידי הפרישה של אלה שעובדים כבר 15-20 שנה; או שהמשטרה
 אינה מושכת כוהות אדם צעירים. לי נראה שהמשכר הוא בנקודה
 האחרונה.

אחרי הפירסומים של המשטרה, אני
 חושב שבעיקרו של דבר אלה חסוענים על מחסור בכוה אדם - אולי
 הצעת החוק תוכל לפתור את הבעיה, מכל מקום, אני מתייחס אליה
 בחיוב. אבל, לדעתי, החחלטה צריכה להיות לאחר שנקבל את
 ההסברים בוועדה.

א. מויאל:

אני בהחלט מקבל את הכוונה של
 מציעי הצעת החוק: לשפר את
 השירות ולעודד אנשים שישארו במשטרה. אולם, עוד טרם שמענו
 את המשפחה הגדולה של אנשי המשטרה. כלומר, מתוך הרצון להיטיב
 להם, חלילה, שלא נזיק להם. זה אמנם ענין שאיננו שייך רק
 למשטרה, כי אם לכלל עובדי המדינה. אבל חשוב בהחלט לשמוע את
 דעתם של אנשי המשטרה במוכן הזה.

אני סבור שבכדי לעודד שוטרי משטרה
 בעבודה, כדי לעודד את הכוה חסרב שבמשטרה הוא קודם כל צריך למצוא
 את סיפוקו בעבודה, הוא צריך לראות אם העבודה מענינת אותו, אם
 העבודה מושכת אותו. זאת אומרת, זהו הנימוק שיש צורך לשפר
 את תנאיו של השוטר ולא תנאי הפרישה שלו. הדבר נכון לא רק לגבי
 השוטר הבא לעבודה, אלא כל אדם שבא לעבודה מחפש את העבודה המספקת,
 עבודה נעימה, עבודה שהוא יכול לקבל עבודה תמורה מתאימה למאמץ
 שהוא משקיע ולא תנאים טובים כאשר הוא יפרוש בעוד 10, 20, או
 30 שנה - זו איננה הנקודה העיקרית עבורו.

לכן, נראה לי שאנחנו עדיין איננו
 ערוכים לדיון מקיף ולחזות דעת מוסמכת ומסכמת בנושא, אלא אנחנו
 צריכים לשמוע את המשטרה. יש להם מה לומר בענין זה וזוהי חובתם
 האישית והלאומית.

דבר נוסף, עלינו לקבל את הנתונים
 מהאוצר וממשטרה. כן יש צורך בנוסח הקודם של החוק. אז נוכל
 לקיים את הדיון. אבל עדיין איננו יכולים לחוות את דעתנו בצורה
 מוחלטת.

חיו"ר - ש. ארבל-אלמולינו: ברור שיש לשמוע את הדעה המקורית
 של המשטרה.

ח. שמעוני:

גם אני עדיין לא גיבשתי את דעתי
 בנושא זה. אולם, נראה לי שאולי

ה. שמעוני:

רואים שגם השוטרים עושים עבודה כעין צבאיות. אולם, ישנם פנימים מסויימים: ככל שהגיל עולה וככל שתקופת השירות מתארכת - זה לטובת השוטר וחסביבה, גם אם הקשר אינו מלא. אבל הקשר אל המשטרה עולה, כי אני מדבר על השוטר הרגיל שלא בדרגת קצין, הרי זוהי חמסה הגדולה ביותר ולאן דוקא החוקרים. אני חושב שהשוואה כאן איננה נכונה, פרט אולי אם מדברים על הקצונה הגבוהה. אבל אני חייתי אולי מזדחה עם דעתו של חבר-הכנסת ורשמץ, כי ככל שהקשר של השוטרים עם סביבתם גדול - בוודאי מצריך לשפר את תנאי השירות. אבל בשום פנים אי-אפשר להשוות עם התנאים המפתים בחוץ.

לדעתי, הנקודה העיקרית היא הגממת

צרכי המשטרה, כפי שאמר כאן מר בליימן, אשר הם תוצאה של זמנים מסויימים. תוצאה מחסכום, תוצאה מצרכי כוח האדם הטובים יותר בשוק. יש מקום שהמשטרה תגלה אפשרות לאלה שרוצים לפרוש - שיפרשו, כי היו זמנים שלא יכולנו לוותר אפילו על שוטרים שאינם מעולים ביותר. נדמה לי, שיש לתת הסמכה לשר המשטרה, או למפק"ל שהם יכולים להתיר את הוצאתם לפנסיה של אלה שטרם הגיעו... (היו"ר - ש. ארבל - אלמוזלינו: זה קיים היום).
(פ. בליימן: הגבול הוא גיל 55 שנה. אבל כמובן שהשר יכול להוציא לפנסיה גם קודם). אזי, אם חשר יכול להוציא לפנסיה גם בגיל 43 שנה, כאשר צרכי כוח האדם יחייבו זאת - אם אפשר, היה למצוא כאן איזה פשרה ולכתוב שהמשטרה תעשה כך וכך והשר יכול להתקין תקנות מעין אלה. מכל מקום, חצעת הוועדה באה לתת איזה שהוא פיצוי לשוטר. אבל אם אנחנו אומרים שאת הפיצויים תקבל כשתגיע לגיל זה וזה, הרי אני אומר את הדברים מאותה הסתייגות שאמרתי כבר, כי המשטרה צריכה לעסוק במסה יותר גדולה ולא לקיים את הדיון לגבי מקרים אינדיבידואליים. אולם, לאחר שנלמד את הבעיות נוכל להציע הצעות נוספות.

מר שרון:

לפי החוראות הקיימות בחוק רשאי עובד מדינה לצאת לגימלאות

מדרצונו, הרי יש הוראה להוציא לפנסיה כשהוא בגיל 60 שנה ואם יש לו 10 שנות עבודה. כן הדבר לגבי אדם שהגיע לגיל 65 שנה.

אשר למשטרה - נקבע שהמפק"ל

רשאי להוציא שוטר לגימלאות אם הוא הגיע לגיל 55 שנה ואם יש לו 10 שנות שירות; אשר לצבא הקבע - ישנה הוראה כזו אם הוא הגיע לגיל 40. אולם מחצד השני - ישנה הוראה מהי הוא רשאי לצאת לפנסיה. עתה באים ומבקשים מהמשטרה להוציא הוראה מקבילה, כלומר, אם יש לו 25 שנות שירות ואם הגיע לגיל 55 שנה וזה מתקשר עם הגיל. אם הוא השלים 10 שנות שירות קבע והוא בגיל 60, הוא רשאי לצאת לגימלאות. אולם, מה שמוזר בהצעה הזו שאם שוטר השלים 25 שנות שירות ו-15 שנות במשטרה הוא רשאי לצאת לגימלאות. למעשה, לפי המצב הקיים הוא רשאי לצאת לגימלאות אם הוא בגיל 55 שנה ויש לו 25 שנות שירות. אבל הוא יכול לחזות גם בגיל 45 שנה שם 15 שנות שירות, כלומר, אם יש 25 שנות שירות שמתוכן 15 שנה במשטרה, כי הרי זה מה שנקבע לגבי המשטרה. נדמה לי, ובצדק, לאחר מה שמענו פה הדברים מתאימים גם לגבי הצבא, כי גם לצבא יש גיל של 55 שנה כאשר הוא חייב לשרת 25 שנה, כולל 10 שנים של קבע, אם הוא השלים זאת - הוא רשאי לצאת לגימלאות ללא הגבלת גיל. אבל הפנסיה מתחילה להשתלם כאשר הוא מגיע לגיל 50 שנה. חבר זה נקבע בסעיף 40 של החוק.

סעיף 15(1)(25) אומר: המפק"ל

לא הסכים לפרישתו של האיש, ואם האיש רוצה לצאת מדרצונו, הוא חייב לחכות עד גיל 50 אם אין הוא מקבל את הטכמת המפק"ל. אם הוא מקבל את הטכמת המפק"ל - הוא מקבל את הפנסיה מיד. אדם שהשלים 25 שנות שירות הוא יכול לקבל את הפנסיה אם הוא הגיע לגיל 55 שנה, וכמובן, אם הוא השלים 10 שנות שירות קבע; באופן כזה האיש עצמו קובע את גורלו, בעוד שבצבא הקבע הוא חייב לחכות עד שהוא מגיע לגיל 55 שנה.

בעיות של גיל הפרישה התעוררו לפני

כשנה לגבי גננות, כאשר אי-אפשר להמליץ על גיל פרישה לגבי גננת.

מר ששון:
גננת יכולה לצאת לגימלאות אם היא הגיעה לגיל 57, ואפשר להוציאה לפנסיה אם היא הגיעה לגיל 57. אם היא יוצאת מרצונה היא מקבלת את הפנסיה כאשר היא מגיעה לגיל 60. התיקון שנעשה לגבי מורים הוא: מורה אשר שרת בחוראה 20 שנה הוא רשאי לצאת מרצונו לפנסיה, גם ללא קביעות, - דבר זה מקביל למשטרה - ואת הקצבה הוא מקבל כאשר הגיע לגיל 60 שנה. אם שוטר יוצא מרצונו לפנסיה הוא יקבל את הפנסיה בגיל 55 שנה. לפי החוראה הקיימת חכדור נמצא בידי המפכ"ל של המשטרה. אלה הן החוראות.

אנחנו נמצאים כרגע בעיצומו של מ"מ בקשר לרופאים ואחיות; ואם לגבי גננות נעשה משהו וזה כולל גם את המורים - לא אחפלא אם לחץ דומה יבוא גם מצד מקצועות אחרים.

מר גלס:

נדמה לי שאולי לא הובלט המצב של עובדי המדינה ממש, ואני רוצה לעמוד על המצב לגבי אדם מקצועי היוצא לגימלאות מרצונו הוא. אינני מדבר על אדם שחוצא לגימלאות על אף התנגדותו, או פוטר מהעבודה - על אלה אינני מדבר. אני מדבר רק על אדם היוצא לגימלאות מרצונו הוא. כאן אנחנו מעלימים עין מהמורים היכולים לצאת לגימלאות אם הם הגיעו לגיל 60 שנה ויש להם 10 שנות שירות, או אם ועדה רפואית החליטה שמסעמים רפואיים הוא איננו מתאים לשירות במדינה. זוהי זכותו המוחלטת אם הוא הגיע לגיל 60; ולאור העובדה שהוא שירת 25 שנה וחגיע לגיל 55 שנה. מה התוצאה אם אדם כזה פורש בגיל 55 שנה - על כך מדובר בסעיף 46 של החוק הקיים האומר שעובד כזה שיצא לגימלאות לפני גיל 60 שנה הוא מתחיל לקבל את הפנסיה. מורה שהגיע לגיל 60 שנה - ושוב יש כאן סייג - ואם ועדה רפואית קבעה שהוא איננו מסוגל להשתכר כדי מהיתו תשולם לו הקצבה מיד. זה המצב לגבי עובדי המדינה ואני רוצה שהדבר יהיה ברור.

עכשיו, אני רוצה לענות על השאלה כיצד אדם ששירת 25 שנה יכול לקבל 70% מהפנסיה - על כר עונה סעיף 100 של החוק; עובד המועסק בתנאי עבודה שקובעת הממשלה, כתנאים המסויימים לענין הסעיף הזה וכן עובד שהגיע לשירות המדינה לאחר גיל 40 רשאי נציב השירות בחוראות המתפרטות ב"רשומות", לפיכך דלגיונותיו, לפי החוק, כולן או מקצתן, תחשב לו תקופת שירותו, כולן או מקצתן, גדולה יותר מאשר היתה למעשה מאשר קבעה הממשלה. אני מציע לכם לראות את ילקוט הפרסומים (קריאה: אני יודע שמוסיפים במקום 12, 24 זה לגבי מורים). אני חושב שאין חבדל בין מורים ושוטרים או סוחרים לגבי תקופת החגדלה. (ל. דיציאן: קודם זה היה פחות מ-40). ישנן שתי קטיגוריות של עובדי המדינה: אלה שהצטרפו לעובדי המדינה למעלה מגיל 40 - לגבי אלה אין צורך בחלטת ממשלה ונציב השירות, לכתאם להנחיות מסויימות, רשאי לחגדיל באורח פיקטיבי את שנות השירות. ישנן קבוצות אחרות שהממשלה קובעת בפירוש. (מר ששון: אפילו לגבי שוטרים). (ל. דיציאן: בזמן שאני פרשתי מהשירות במשרד המשפטים, וצורפתי לשירות מתחת לגיל 40, למרות זאת היתה לי הזכות לבקש הגדלת התקופה. אבל זה היה לפני 12-14 שנה. אני חושב שאז היתה אפשרות כזו לגבי אלה שהצטרפו בחתלת קום המדינה). יכול להיות. בתנאים הקיימים אין כל הקיפה מיוחדת. אבל יתכן שקיימת החלטת ממשלה כזו.

ל-ל-כל-ענינים, המצב המשפטי הוא כזה שהממשלה יכולה ליצור קטיגוריות על-פי החלטת לפי סוג שנראה לה כמו: אסירי ציון. היא יכולה לחלית שלגבי אנשים אלה מותר לחגדיל את שנות השירות לצרכי הישוב הפנסיה. אז אפשר לחגיע ל-70%.

ה. חירש:

לפי החלטת הממשלה מלפני 8-9 שנים רשאי המפכ"ל לחגדיל את שנות השירות מכסימום מעל לשליש בתוך התקופה ששירת מעל ל-10 השנים, ולא יותר מחמש שנים. זה יכול להיות 10%; ובמקרה הגבוה ביותר

ה. הירש:
זה לא יכול להגיע ל-70%, ובעיקר, אם מדברים על המצב הקיים, הרי זה איננו מדויק. (מר גלס: אני מדבר על המצב הקיים, אבל לא בריוס של הקיפה מיוחדת שאפשר לתקן אותה, אלא אם ישנה נורמה). מי שדנה 30 שנה הוא מגיע למכסימום פנסיה ולתוספת של 5 שנים;

מר גלס:
נכון הוא שבסעיף 1 של הצעת החוק אין התייחסות לאותו סעיף 46 הקובע את הגיל שחל ממנו מתחילים לשלם את הקצבה. מזה אני לומד שכוונה המציעים שהקצבה תשולם מיד.

היו"ר - ש. ארבל-אלמוזלינו:
בישיבה זו קצת תבחרנו את הדברים ומה חיתה כוונה המציעים: כיצד למשוך כוחות עבודה למשטרה ולמנוע פרישת כוחות צעירים מהמשטרה. כדי לענות על שתי מטרות אלה ביקשו חברי-הכנסת:

(1) ממשרד האוצר את סבלות השכר של המשטרה בחשוואה לאלה של צבא הקבע;

(2) ביקשנו מהמשטרה נתונים על הפרישה וכיצד היא מתחלקת בהתאם לתקופות השירות, כלומר, אחרי 10 שנות שירות - כך וכך פורשים, אחרי 20 שנה - כך וכך פורשים; ועל ממדי הפרישה מבחינת הגיל על-מנת שנוכל ללמוד היכן הוא עקב אכילס;

(3) כן אנחנו מבקשים להכין לנו סבלת חשוואה לגבי המצב בשירות המדינה. המצב בצבא הקבע עם כל המגבלות שישנן, ומה המצב במשטרה ומתי ניתן לפרוש מהשירות.

כן הייתי מבקשת להזמין את ארגון הפנסיונרים של המשטרה, כי הם יכולים לספר לנו על נסיון הצבא שלהם ומה היו הסידורים, מה הקשיים ומה החשלבנות שיש לתקן בתחום זה של גימלאות ופרישה. דבר זה יכול לשפוך אור על המציאות הקיימת שאותה אנחנו רוצים לתקן.

בקשתו של שר המשטרה חיתה שנהיש את הדיון בהצעת החוק והחלטנו לקיים את ישיבות ועדת משנה זו בסמכות של ועדה ומכסימום החברים יכולים להשתתף בימי א' בשבוע בחל-אביב בשעה 14.00.

אני מבקשת מהגורמים השונים להכין לנו את החומר. הצעת חוק זו אינה חדשה וחיתה לנגד עיני המשטרה וגם חובאה כבר לקריאה מוקדמת בכנסת והם ידעו על כך והיו יכולים להיות מוכנים לגבי השאלה של מדיניות כוח האדם במשטרה. הם אמנם אומרים שקיבלו באיחור את ההודעה על הישיבה אבל אינני מקבלת את זה ואני מקווה שהמשטרה תוכל להכין את הצעותיה עד ליום ה'. כן נראה לי שהאוצר הולך ועושה הסדרים מסויימים במקום להביא חוק ולקבוע את החוראות על-ידי הקיפה. אני הייתי מבקשת להפסיק ללכת בשיטה זו. אם קיים הסדר - יש להתחיל לשלם וישנן חוראות קבע על-פי אישור ועדת חכספים, כי אי-אפשר לעשות הוצאה בלי אישור ועדת חכספים. אולם, אם אהם רוצים לתקן את חוק שירות עובדי המדינה - בבקשה, התקנו. מדוע צריך לעשות הסכמים. אני מבקשת לחמנע מדרך זו שחולכים לוועדות שונות ובקשים את אישורן.

מר שרון:
אנחנו כמובן נמציא לחברי הוועדה את החומר גם לגבי קופה ציבורית. אולם יש לנו הצעה לגבי כלל עובדי המדינה שעושה גם לצרכי המשטרה ואנחנו נמציא זאת לכם.